

Betreft: Aanbieding rapport 'The sale of children and illegal adoption'

Vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid
cie.jv@tweedekamer.nl

Den Haag/Leiden, 12 januari 2018

Aan de Vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid,

Donderdag 18 januari vindt het Algemeen Overleg over interlandelijke adopties plaats. Terre des Hommes Nederland en Defence for Children-ECPAT Nederland bieden u in dat kader het rapport 'The sale of children and illegal adoption' aan, opgesteld door de internationale kinderbeschermingsexpert Nigel Cantwell.

In deze brief vragen wij uw aandacht voor

- illegale praktijken bij interlandelijke adoptie;
- het op/uitbouwen van jeugdbeschermingssystemen;
- het recht om op te groeien bij het eigen gezin en het recht op identiteit en afstamming.

Illegale praktijken bij interlandelijke adoptie

Het rapport van Nigel Cantwell laat zien op welke manieren de internationale regels voor een zorgvuldige adoptieprocedure, door allerlei partijen betrokken bij interlandelijke adopties, juist handig zijn gebruikt, omzeild, toegedekt of afgekocht om adopties te faciliteren. Met illegale adopties wordt in het rapport bedoeld: adopties die weliswaar tot stand zijn gekomen door een legale adoptieprocedure, maar die de uitkomst zijn van daaraan voorafgaande onwettige, ongeoorloofde en criminele praktijken. Het is onmogelijk om te bepalen hoeveel kinderen legaal zijn geadopteerd als gevolg van onwettige praktijken.

Het rapport geeft een systematisch overzicht van alle grote misstanden rondom adoptie van voor én na de inwerkingtreding van het Haags Adoptieverdrag (1993). Het rapport laat zien hoe landen door wetgeving, beleid en praktijk de koop van kinderen mogelijk maken, ten behoeve van de interlandelijke adoptie van deze kinderen. Staten laten het adoptieproces over aan private initiatieven en zowel zendende als ontvangende landen staan grote sommen geld in het proces toe. Aanpassingen in regelgeving, strengere kwaliteitskaders, nadere regelingen, en handleidingen bleken vaak niet meer dan cosmetische ingrepen.

De RSJ stelde dat interlandelijke adoptie niet in overeenstemming is met het subsidiariteitsbeginsel van het Internationaal Kinderrechtenverdrag (IVRK). Terre des Hommes en Defence for Children-ECPAT hebben regelmatig grote zorgen geuit over de kinderrechtenschendingen bij interlandelijke adopties en hebben zich eerder achter het standpunt van het RSJ geschaard.¹ Terre des Hommes en Defence for Children menen dat de Nederlandse overheid niet kan volstaan met het enkel herzien van het huidige interlandelijke adoptie systeem en vragen zich af of interlandelijke adoptie kan blijven voortbestaan.

Opbouw van jeugdbeschermingssystemen

In zijn rapport onderstreept Cantwell dat interlandelijke adoptie pas in beeld mag komen als alle andere mogelijkheden in het zendende land om het kind te beschermen falen (artikel 21 sub b IVRK). Interlandelijke adoptie is dus ondergeschikt aan andere vormen van zorg in het zendende land. Terecht

¹ Zie <https://www.terredeshommes.nl/nieuws/adoptie-kan-voorkomen-worden>
<https://www.defenceforchildren.nl/p/1/5404/mo481-cg328/mo480-cg249/advies%3A-stoppen-met-interlandelijke-adoptie>

doet de RSJ derhalve een beroep op de Nederlandse overheid om de focus van het Nederlands overheidsbeleid te verleggen en deze kinderen te beschermen door het ondersteunen van de opbouw en uitbouw van het jeugdbeschermingssysteem in het land van herkomst. Kinderen hebben volgens het IVRK, immers het fundamentele recht om op te groeien bij hun eigen familie, in hun eigen omgeving. Terecht stellen vergunninghouders dat (langdurig) verblijf in weeshuizen of internaten schadelijk is voor kinderen. En juist dan is het van groot belang om te investeren in het opbouwen van goed werkende jeugdbeschermingssystemen in de landen van oorsprong. Te vaak verblijven kinderen immers onnodig in weeshuizen, omdat bij een functionerend jeugdbeschermingssysteem er menigmaal wel een vorm van zorg in de eigen gemeenschap mogelijk blijkt. Interlandelijke adoptie gebruiken als middel om kinderen niet in tehuizen op te laten groeien, is niet in overeenstemming met de fundamentele rechten van het kind.

Rechten van geadopteerden

Er is regelmatig onderzoek gedaan naar de grootschalige schendingen van de rechten van kinderen bij interlandelijke adopties. De gebruikelijke reactie is dan de instelling van een 'moratorium' voor dat specifieke land, om verder te kunnen gaan met adoptie vanuit een ander land. Zelden hebben deze onderzoeken iets opgeleverd voor geadopteerden zelf. Zij worden niet geholpen bij hun zoektocht naar hun afstamming. Overheden, instanties, in het verleden en heden, reageren doorgaans afwijzend, zoals ook Cantwell schrijft. Het is een mensenrecht, te weten wie je bent en waar je vandaan komt. Staten zijn systeemverantwoordelijk voor alle adopties, in heden en verleden en zijn verplicht:

- om alle passende nationale, bilaterale en multilaterale maatregelen te nemen ter voorkoming van de ontvoering of de verkoop van of van de handel in kinderen voor welk doel ook of in welke vorm ook., dus ook ten behoeve van adoptie (art 35 IVRK);
- om onderzoek te doen en waar mogelijk strafrechtelijk te vervolgen op basis van artikel 3.1(a)(ii) van het Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie; en
- om te ondersteunen en bescherming te bieden bij het herstellen van de identiteit op basis van artikel 8.2 van het IVRK

Terre des Hommes en Defence for Children-ECPAT roepen de Nederlandse staat op deze rechten van geadopteerden na te leven, met regelgeving (zoals een wettelijk informatierecht voor geadopteerden) en (financiële) faciliteiten die geadopteerden steunen bij hun roots-onderzoek.

Hoogachtend,

Terre des Hommes Nederland
Defence for Children Nederland